

Filozofia kultury

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Kulturoznawstwo	Cykl dydaktyczny 2026/2027	
Specjalność Komunikacja wizualna i projektowanie graficzne	Kod przedmiotu HKLTKWS.II2.04502.26	
Jednostka organizacyjna Wydział Humanistyczny	Języki wykładowe polski	
Poziom kształcenia Studia magisterskie II stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów Stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe	
Profil studiów Ogólnoakademicki	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak	
Koordynator przedmiotu	Jakub Gomułka	
Prowadzący zajęcia	Jakub Gomułka, Fryderyk Kwiatkowski, Paweł Zaborowski	
Okres Semestr 2	Forma zaliczenia Egzamin	Liczba punktów ECTS 5
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 30 Ćwiczenia audytoryjne: 30	

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
W1	Na poziomie zaawansowanym posiada aktualną i wszechstronną wiedzę o filozofii kultury tj. zna koncepcje kultury i społeczeństwa, interpretacje opozycji natura-kultura, wizje człowieka jako istoty kulturowej, filozoficzne próby refleksji nad problemami kultury współczesnej i ich rolę tej refleksji w kształtowaniu się kultury. Potrafi wskazać na najważniejsze i najnowsze osiągnięcia filozofii kultury.	KLT2A_W01, KLT2A_W03, KLT2A_W06, KLT2A_W11	Kolokwium, Egzamin, Sprawozdanie
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Analizuje złożone teksty z filozofii kultury, identyfikuje ich paradygmaty. Rekonstruuje i konstruuje różnego rodzaju argumentacje w tekstach z zakresu filozofii kultury, odwołując się do złożonych przesłanek normatywnych danego stanowiska lub do założeń światopoglądowych bądź do tradycji kulturowych.	KLT2A_U10	Udział w dyskusji, Kolokwium, Egzamin, Sprawozdanie
U2	Umie prowadzić zaawansowaną analizę tekstów filozoficznych, formułuje i uzasadnia wnioski z tej analizy, poprawnie używa terminologii filozofii kultury, w tym hermeneutyki, postrukturalizmu i postmodernizmu.	KLT2A_U03, KLT2A_U05, KLT2A_U08, KLT2A_U09	Udział w dyskusji, Sprawozdanie
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	W sposób pogłębiony interpretuje idee filozofii kultury i potrafi nad nimi prowadzić wieloaspektową dyskusję.	KLT2A_K03	Udział w dyskusji, Sprawozdanie

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
Wykład	30
Ćwiczenia audytoryjne	30
Przygotowanie do zajęć	28
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	19
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2
Dodatkowe godziny kontaktowe	5
Przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	14
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 128
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 60

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
1.	<p>Celem kursu jest przegląd filozoficznych koncepcji kultury oraz głównych problemów z nią związanych (m.in. człowiek jako istota kulturowa, mechanizmy rozwoju kultury, filozoficzna analiza rzeczywistości ponowoczesnej, problem religii i ideologii we współczesnym świecie). Ramy czasowe omawianych koncepcji są bardzo szerokie (od starożytności do współczesności) i obejmują wszystkie ważniejsze nurty refleksji nad kulturą w filozofii zachodniej, jednak na niektóre okresy i nurty został położony nacisk. Ze względu na szczególną wagę dla filozofii kultury została wyróżniona nowożytna tradycja niemiecka, filozofia przełomu antypozytywistycznego oraz najważniejsze prądy filozofii. Dużo uwagi poświęcone jest filozoficznej analizie kultury ponowoczesnej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problem kultury w filozofii starożytnej. Grecka paideia: „Państwo” Platona i „Polityka” Arystotelesa. Spór Platona z sofistami. 2. Średniowieczny teocentryzm kulturowy: człowiek, państwo i prawo boskie w koncepcjach Augustyna i Tomasza z Akwinu. 3. Renesans: humanizm, ruch naukowy, filozofia polityczna (E. Machiavelli, T. More, T. Campanella). 4. Francuska filozofia krytyczna od renesansu do sformułowania Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela (m.in. F. Rabelais, M. Montaigne, P. Bayle, Wolter). 5. Oświecenie: problem opozycji natura-kultura (J.J. Rousseau, T. Hobbes), transgresja natury (D.A. Sade, I. Kant). 6. Filozofia dziejów. 7. Lewica heglowska i alienacyjna krytyka religii. 8. Dziewiętnastowieczna filozofia rosyjska w drodze do socjalistycznej utopii (Koło Stankiewicza, Koło Pietraszewskiego, M. Bakunin, W. Bieliński) 9. Problem kultury w filozofii F. Nietzsche’go. 10. Neokantyzm i filozofia życia (E. Cassirer, Georg Simmel, W. Dilthey). 11. Psychoanalityczna analiza kultury – od S. Freuda do J. Lacana. 12. Wizja kultury w myśli poststrukturalistycznej i postmodernistycznej (J. Derrida, J-F. Lyotard, R. Rorty, J. Habermas). 13. Ideologia jako przedmiot zainteresowań filozofii kultury (L. Althusser, P. Sloterdijk, S. Žižek). 14. Filozofia postsekularna a kultura (św. Paweł Slavoja Žižka, Alaina Badiou i Giorgio Agambena). 15. Kultura w oczach filozofii feministycznej. 	W1, U1, U2, K1	Wykład

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
2.	1. Zajęcia organizacyjne i wprowadzające w tematykę filozofii kultury. 2. Koniec wartości (1) (Platon 2002, ze szczególnym uwzględnieniem części od XXXVII do końca tj. rozmowy Sokratesa z Kaliklesem). 3. Koniec wartości (2) (Nietzsche 2003 - fragment „Rozprawa pierwsza: <>, <>”), (Nietzsche 1999 - paragrafy 26-362). 4. Koniec religii (1) (Feuerbach 1981 - fragmenty „Wykład trzeci”, „Wykład osiemnasty”, „Wykład trzydziesty”), (Marks 1949). 5. Koniec religii (2) (Dawkins 2008 - fragment „Korzenie religii”), (Dennet 2008 - rozdział „Wiara w wiarę”, paragraf 3 „Co można powiedzieć o świętych wartościach?” i 4 „Błogosław moją duszę: duchowość i samolubność” z rozdziału „Moralność a religia”). 6. Koniec religii – nowy humanizm (Sartre 1998). 7. Powrót religii (Badiou 2007). 8. Koniec rzeczywistości (Baudrillard 2005). 9. Koniec wiedzy (Lyotard 1997 - rozdz. 9 „Opowieści legitymizujące wiedzę”, rozdz. 10. „Delegitymizacja”, rozdz. 14 „Uprawomocnienie przez paralogię”). 10. Koniec historii (Fukuyama, 2017) 11. Koniec człowieka (Fukuyama, 2005) 12. Koniec podmiotu (Žižek 2001 - fragment „Fetyszyzm jako źródło cierpień”). 13. Kolokwium zaliczeniowe.	W1, U1, U2, K1	Ćwiczenia audytoryjne

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia :

Dyskusja, Mini wykład

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Wykład	Udział w dyskusji, Egzamin	
Ćwiczenia audytoryjne	Udział w dyskusji, Kolokwium, Sprawozdanie	

Dodatkowy opis

Osoba studencka może korzystać z AI podczas wykonywania zadań w ramach kursu, jeśli uzyskają wcześniejszą zgodę prowadzącego. Ich użycie musi być odpowiednio udokumentowane.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

Podstawową formą zaliczenia jest egzamin w formie pisemnej. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie ćwiczeń. Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność na zajęciach (dopuszczalne są dwie nieobecności nieusprawiedliwione), aktywność oraz pozytywny wynik pisemnego kolokwium. W wyjątkowych, uzasadnionych wypadkach istnieje możliwość zaliczenia nieobecności ponad dopuszczalną normę np. w formie eseju pisemnego lub kolokwium ustnego.

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocena końcowa to średnia z oceny z egzaminu - 100% egzamin i oceny z ćwiczeń audytoryjnych - 40% sprawozdania analityczne, 40% kolokwium, 20% udział w dyskusji.

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

W wyjątkowych, uzasadnionych wypadkach istnieje możliwość zaliczenia nieobecności ponad dopuszczalną normę np. w formie eseju pisemnego lub kolokwium ustnego.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Na każde ćwiczenia audytoryjne studenci przygotowują konspekt - rodzaj analitycznego sprawozdania z lektury podanej literatury obowiązkowej, wyłuszczeniem kluczowych terminów i tez pracy, tropów interpretacyjnych, związków z tradycją intelektualną i paradygmatem, w których osadzona jest analizowana pozycja, wątków polemicznych, roli omawianej pozycji w kształtowaniu się prądu umysłowego danej epoki. Na ocenę z ćwiczeń składają się oceny z 11 takich konspektów, ocena z udziału w dyskusjach i ocena z kolokwium zaliczeniowego.

O ocenie z wykładu decyduje egzamin ustny.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

Wykład: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego. Ćwiczenia audytoryjne: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Literatura

Obowiązkowa

1. *Literatura obowiązkowa:*
2. Badiou, A. 2007. Święty Paweł. Ustanowienie uniwersalizmu. Kraków: Kongregacja Ha!art.
3. Baudrillard, J. 2006. W cieniu milczącej większości, albo kres sfery społecznej. Warszawa: Sic!.
4. Dawkins, R. Bóg urojony. Warszawa: Wydawnictwo CiS, s. 225-286.
5. Dennet, D. 2008. Odczarowanie. Religia jako zjawisko naturalne. Warszawa: PIW, s. 240-289, s. 338-354.
6. Feuerbach, L. 1981. Wykłady o istocie religii. Warszawa: PWN, s. 25-33, s. 180-190, s. 308-318.
7. Foucault, M. 2005. Słowa i rzeczy: archeologia nauk humanistycznych. Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria.
8. Fukuyama, F. 2005. Koniec człowieka: konsekwencje rewolucji biotechnologicznej. Kraków: Znak.
9. Fukuyama, F. 2017, Koniec historii i ostatni człowiek, Kraków: Znak.
10. Lyotard, J. F. 1997. Kondycja ponowoczesna. Raport o stanie wiedzy. Warszawa: Fundacja „Aletheia”, s. 97-119, s. 163-178.
11. Kepel, Gilles, 2010, Zemsta Boga. Religijna rekonkwista świata, Warszawa: Krytyka Polityczna.
12. Marks, Karol. 1949. Przyczynek do krytyki heglowskiej filozofii prawa. Wstęp. W: Karl Marks. Wybrane Pisma Filozoficzne. Warszawa: KiW.
13. Nietzsche, F. 1999. Antychrześcijanin. Kraków: Nomos, s. 60-72.
14. Nietzsche, F. 2003. Z genealogii moralności. Kraków: Zielona Sowa, s. 13-38.
15. Platon. 2002. Gorgiasz. Kęty: Antyk.
16. Sartre, Jean Paul. 1998. Egzystencjalizm jest humanizmem. Warszawa: Wydawnictwo Literackie MUZA.
17. Žižek, S. 2001. Przekleństwo fantazji. Wrocław: Wydawnictwo UWr, s. 144-184.
18. *Polecane podręczniki:*
19. Baran, B. Postmodernizm, Kraków 1992.
20. Barker, C. 2005. Studia kulturowe. Teoria i praktyka. Kraków.
21. Copleston, F. 1997. Historia filozofii, t. 3-9. Warszawa.
22. Coreth, E., P. Ehlen, G. Haefner, F. Ricken. 2005. Filozofia XX wieku. Kęty.
23. Gadacz, T. 2009. Historia filozofii XX wieku, t. 1-2. Kraków.
24. Habermas, J. 2000. Filozoficzny dyskurs ponowoczesności. Kraków.
25. Konersmann, R. 2009. Filozofia kultury. Wprowadzenie. Warszawa.
26. Reale, G. 1994. Historia filozofii starożytnej, t. 1-3. Lublin.
27. Rosińska, J., Z. Michalik (red.). 2007. Co to jest filozofia kultury? Warszawa.
28. Sareło, Z. 1998. Postmodernizm w pigułce. Poznań.
29. Simmel, G. 2007. Filozofia kultury. Eseje. Kraków.

Badania i publikacje

Publikacje

1. Przykładowe publikacje związane z tematem zajęć:
2. Jowita Guja, Soteriologia ateizmu jako nowa antropologia, Libron, Kraków, 2018.
3. Jowita Guja, Salutary Meanings of Sublimation. Selected Soteriological Threads of Alienation
4. Criticism of Religion, w: Studia Humana - De Gruyter, the Issue 23, 2017, s. 44-59.
5. Jowita Guja, Idea alienacji religijnej - źródła i konteksty współczesne, 2017, Studia z Historii
6. Filozofii, (2017) Vol.8, s. 113-130.
7. Jowita Guja, From utopia to dystopia - a vision of human nature in Renaissance political utopias
8. and classical science-fiction dystopias, 2016, Res Politicae, (2016) t. VIII, s. 207-221.
9. Jowita Guja, Filozofia rosyjska w drodze do socjalistycznej utopii - przykład myśli Wissariona
10. Jowita Guja, 2013, Faith And Alienation In A Thought Of Slavoj Zizek ,The Sociological Review, Volume IV, 1-2/2013, s. 7-20
11. Jowita Guja (red.)Mistrzowie podejrzeń : afirmacja, negacja czy przewycięzenie? , 2015, Libron,
12. Kraków, s. 281.
13. Jowita Guja (red.)Ateizm w kulturze Zachodu i Wschodu, Kraków 2012, Wydawnictwo Libron, s. 278.
14. Jowita Guja, Jakub Gomułka (red.), 2011, Anglosaska filozofia religii wobec problemów współczesności, Kraków Wydawnictwo Libron , s. 164.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
KLT2A_K03	Na podstawie wszechstronnej i twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania i sięga po opinie ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.
KLT2A_U03	Czyta i interpretuje tekst filozoficzny, socjologiczny, antropologiczny oraz źródła historyczne na poziomie zaawansowanym.
KLT2A_U05	Poprawnie stosuje poznaną rozszerzoną terminologię kulturoznawczą.
KLT2A_U08	Potrafi sformułować i uzasadnić tezy w wypowiedziach pisemnych i ustnych w języku polskim i obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
KLT2A_U09	Analizuje złożone teksty kulturoznawcze (z dziedzin i dyscyplin nauki właściwych kulturoznawstwu), identyfikuje ich paradygmaty.
KLT2A_U10	Rekonstruuje i konstruuje różnego rodzaju argumentację, odwołując się do złożonych przesłanek normatywnych danego stanowiska lub do założeń światopoglądowych bądź do tradycji kulturowych.
KLT2A_W01	Posiada pogłębioną wiedzę o obszarach będących przedmiotem badań kulturoznawczych.
KLT2A_W03	Zna zaawansowaną terminologię używaną w kulturoznawstwie jako dyscyplinie naukowej.
KLT2A_W06	Zna i rozumie zaawansowane metody analizy i interpretacji zjawisk kulturowych.
KLT2A_W11	Posiada zaawansowaną wiedzę o relacjach zachodzących między głównymi prądami umysłowymi epoki a przemianami zachodzącymi w obszarze kultury i w obszarze życia społecznego, z uwzględnieniem roli i znaczenia mediów